

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2008

V. volební období

615

Senátní návrh

na vydání

zákona

**o zásadách jednání a styku Poslanecké sněmovny a Senátu
mezi sebou a navenek a o změně zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu
Senátu, ve znění pozdějších předpisů (stykový zákon)**

Zákon

ze dne ... 2009,

o zásadách jednání a styku Poslanecké sněmovny a Senátu mezi sebou a navenek a o změně zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů (stykový zákon)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

ZÁSADY JEDNÁNÍ A STYKU POSLANECKÉ SNĚMOVNY A SENÁTU MEZI SEBOU A NAVENEK

HLAVA I

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Tento zákon upravuje některé zásady jednání a styku Poslanecké sněmovny (dále jen „Sněmovna“) a Senátu mezi sebou a navenek.

HLAVA II

SPOLEČNÁ SCHŮZE KOMOR K VOLBĚ A SLOŽENÍ SLIBU PREZIDENTA REPUBLIKY

§ 2

(1) Společná schůze komor je způsobilá se usnášet za přítomnosti alespoň jedné třetiny poslanců a jedné třetiny senátorů.

(2) O návrzích hlasuje každá komora zvlášť. Nepřijmou-li komory shodná usnesení, není návrh přijat.

(3) Při hlasování se postupuje podle jednacího řádu Sněmovny, nerozhodla-li společná schůze komor o způsobu hlasování, který jednací řád Sněmovny neupravuje. Pokud výsledky hlasování zjišťují skrutátoři, určí se stejným dílem z řad zaměstnanců Kanceláře Poslanecké sněmovny a z řad zaměstnanců Kanceláře Senátu.

§ 3

(1) V řízení společné schůze komor se střídají předseda a místopředsedové Sněmovny v pořadí určeném předsedou Sněmovny.

(2) Komory určí pro společnou schůzi komor sudý počet ověřovatelů, a to tak, aby jedna polovina z nich byla z řad ověřovatelů Sněmovny a druhá polovina z řad ověřovatelů Senátu.

(3) Ze společné schůze komor se pořizuje zápis, který podepisují předsedové komor a ověřují určení ověřovatelé.

Volba prezidenta republiky

§ 4

(1) Prezidenta republiky volí Parlament na společné schůzi komor¹⁾ tajným hlasováním, neusnesou-li se komory shodnými usneseními na tom, že volba bude veřejná. Způsob hlasování nelze během volby měnit.

(2) Veřejná volba probíhá hlasováním poslanců a senátorů podle jmen, neusnesou-li se komory shodnými usneseními na jiném způsobu veřejného hlasování.

(3) Podrobnosti o volbě prezidenta republiky tajným hlasováním a veřejným hlasováním podle jmen nebo pomocí hlasovacích lístků upravuje volební řád pro volbu prezidenta republiky, který je přílohou tohoto zákona. Pokud se komory shodnými usneseními usnesly na jiném způsobu veřejného hlasování, stanoví současně pravidla jeho postupu.

§ 5

(1) Volbu prezidenta republiky zajišťuje společná volební komise komor (dále jen „společná volební komise“). Společnou volební komisi tvoří volební komise obou komor. Předsedové volebních komisí komor jsou spolupředsedy společné volební komise, ověřovatelé volebních komisí komor jsou jejími ověřovateli.

(2) Společná volební komise je schopna se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech poslanců a nadpoloviční většina všech senátorů, kteří jsou jejími členy.

(3) Společná volební komise určí pro každou schůzi dva ověřovatele, z nichž jeden je z řad poslanců a druhý z řad senátorů.

(4) O výsledcích jednání přijímá společná volební komise usnesení. K přijetí jejího usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných členů z řad poslanců a nadpoloviční většiny přítomných členů z řad senátorů.

(5) Ze schůze se pořizuje zápis, který podepisují spolupředsedové společné volební komise a ověřují určení ověřovatelé.

§ 6

Ochrana míst pro společné schůze komor

Jednají-li komory na společné schůzi mimo objekty, které tvoří sídlo Parlamentu,²⁾ vztahují se po dobu jednání na taková místa, na jejich ochranu a chování v nich přiměřeně pravidla stanovená pro objekty Sněmovny.

¹⁾ Čl. 54 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

HLAVA III
STÁLÉ DELEGACE PARLAMENTU V MEZIPARLAMENTNÍCH ORGANIZACÍCH
A V JINÝCH MEZINÁRODNÍCH INSTITUCÍCH

§ 7

(1) Parlament je zastoupen v meziparlamentních organizacích svými stálými delegacemi (dále jen „stálá delegace“).

(2) Členem stálé delegace za Sněmovnu může být jen poslanec. Členem stálé delegace za Senát může být jen senátor.

(3) Členy stálých delegací, jejich vedoucí a zástupce vedoucích volí a odvolává komora podle svého jednacího řádu. Volba se koná většinovým způsobem.

(4) Pokud se komory neshodnou na jiném postupu, případnou po zaokrouhlení na celá čísla dvě třetiny míst ve stálé delegaci Sněmovně a jedna třetina míst ve stálé delegaci Senátu.

(5) Pro rozdělení míst vedoucích stálých delegací mezi komorami platí obdobně odstavec 4. Při ustavování stálých delegací za Sněmovnu v novém volebním období Sněmovny vylosuje předseda Sněmovny ty stálé delegace, jejichž vedoucí zvolí Sněmovna, a ty, jejichž vedoucí zvolí Senát. Je-li vedoucím stálé delegace zvolen člen jedné komory, volí se jeho zástupce z řad členů druhé komory.

(6) U zastoupení Parlamentu v jiných mezinárodních institucích postupují komory obdobně podle odstavců 1 až 5.

HLAVA IV
PRACOVNÍ SKUPINA KOMOR

§ 8

(1) Komory mohou zřídit pro řešení určité otázky nebo souboru otázek shodnými usneseními pracovní skupinu komor (dále jen „pracovní skupina“). Shodnými usneseními stanoví rovněž počet členů pracovní skupiny, počet členů za každou z komor a pravidla jejího jednání.

(2) Při volbě členů pracovní skupiny postupuje komora obdobně podle ustanovení svého jednacího řádu o volbě komisí většinovým způsobem.

(3) Pracovní skupina volí svého vedoucího a jeho zástupce. Je-li vedoucím zvolen člen jedné komory, volí se jeho zástupce z řad členů druhé komory.

(4) Jednání pracovní skupiny je neveřejné, pokud se pracovní skupina neusnese jinak. Členové pracovní skupiny informují komoru, za niž byli zvoleni, o výsledcích jednání pracovní skupiny.

²⁾ Zákon č. 59/1996 Sb., o sídle Parlamentu České republiky.

HLAVA V
JEDNÁNÍ O NÁVRHU ÚSTAVNÍHO ZÁKONA
NEBO JINÉHO ZÁKONA VYŽADUJÍCÍHO SOUHLAS OBOU KOMOR

§ 9

(1) Jestliže Sněmovna vysloví souhlas s návrhem ústavního zákona nebo návrhem jiného zákona vyžadujícího souhlas obou komor a Senát takový návrh schválí, je návrh zákona přijat. Jestliže Senát takový návrh zákona nepřijme, jeho projednávání končí.

(2) Jestliže Senát přijme návrh ústavního zákona nebo návrh jiného zákona vyžadujícího souhlas obou komor ve znění odlišném od znění schváleného Sněmovnou, postoupí jej Sněmovně k opakovanému projednání. Přijme-li Sněmovna postoupený návrh zákona ve znění odlišném od znění schváleného Senátem, postoupí jej opět Senátu. Projednávání takového návrhu zákona končí přijetím návrhu zákona oběma komorami nebo nepřijetím návrhu zákona jednou z komor. Není-li návrh ústavního zákona nebo návrh jiného zákona vyžadujícího souhlas obou komor přijat do skončení zasedání Sněmovny, jeho projednávání končí.

HLAVA VI
SOUČINNOST KOMOR PŘI PROJEDNÁVÁNÍ NÁVRHŮ ZÁKONŮ

§ 10

(1) Vysloví-li Sněmovna s návrhem zákona souhlas, může pověřit poslance, aby v Senátu odůvodnil pozměňovací návrhy, které Sněmovna přijala.

(2) Zamítne-li Senát návrh zákona nebo vrátí-li jej Sněmovně s pozměňovacími návrhy, může pověřit senátora, aby ve Sněmovně odůvodnil usnesení Senátu.

(3) Při odůvodňování usnesení komory, jejímiž jsou členy, na schůzi druhé komory nebo jejího orgánu mají pověřený poslanec a pověřený senátor obdobné postavení jako navrhovatel; nemohou však vzít předložený návrh zpět. Účastní-li se jednání navrhovatel, udělí se slovo pověřenému poslanci nebo pověřenému senátorovi po navrhovateli.

§ 11

(1) Pro účely projednávání návrhu zákona Senátem se za návrh zákona, se kterým Sněmovna vyslovila souhlas, považuje pouze návrh zákona postoupený Senátu předsedou Sněmovny.

(2) V případě postoupení opraveného znění návrhu zákona předsedou Sněmovny Senátu, počíná běžet třicetidenní lhůta k projednání návrhu zákona Senátem podle čl. 46 odst. 1 Ústavy znovu; k běhu ústavní lhůty předchozích znění návrhu zákona se nepřihlíží.

HLAVA VII
VYHLAŠOVÁNÍ ZÁKONŮ

§ 12

(1) Zákony se uvádějí větou: „Parlament České republiky se usnesl na tomto zákoně:“.

(2) Předseda Sněmovny podepíše přijatý zákon a postoupí jej k podpisu prezidentu republiky. Pokud byl zákon přijat po skončení zasedání Sněmovny, postoupí jej k podpisu prezidentu republiky předseda Senátu; v takovém případě zákon podepisuje předseda Sněmovny až po prezidentu republiky.

(3) Vráti-li prezident republiky přijatý zákon Sněmovně a ta na něm setrvává, zašle jej předseda Sněmovny opět prezidentu republiky k podpisu.

(4) Prezidentem republiky podepsaný zákon zašle předseda Sněmovny k podpisu předsedovi vlády.

HLAVA VIII ZÁKONNÁ OPATŘENÍ SENÁTU

§ 13

(1) Předseda Senátu postoupí nově zvolené Sněmovně zákonné opatření Senátu, které Senát přijal v době počínající dnem, kdy byla Sněmovna rozpuštěna, a končící dnem předcházejícím dni zahájení ustavující schůze Sněmovny; doručí je Sněmovně bez zbytečného odkladu tak, aby je mohla projednat na své první schůzi.

(2) Senát může pověřit svého člena, aby ve Sněmovně odůvodnil přijetí zákonného opatření. Pověřený senátor má na schůzi Sněmovny obdobné postavení jako pověřený senátor podle § 10 odst. 2 a 3.

(3) Po projednání zákonného opatření Senátu ve Sněmovně sdělí předseda Sněmovny bez zbytečného odkladu předsedovi Senátu, zda Sněmovna na své první schůzi zákonné opatření Senátu schválila.

HLAVA IX PARLAMENT JAKO ÚČASTNÍK V ŘÍZENÍ O KONTROLE ÚSTAVNOSTI ZÁKONŮ A MEZINÁRODNÍCH SMLUV

§ 14

Je-li Parlament účastníkem řízení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) nebo podle čl. 87 odst. 2 Ústavy před Ústavním soudem, jednájí jeho jménem předsedové komor. Jde-li v řízení před Ústavním soudem o návrh na zahájení řízení o zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení, která byla přijata od 1. ledna 1993 do 8. prosince 1996,³⁾ nebo jedná-li se o návrh na zahájení řízení o zrušení zákona o státním rozpočtu nebo jeho jednotlivých ustanovení, jedná jménem Parlamentu předseda Sněmovny.

§ 15

Vyjádření účastníka řízení za komoru podepisuje předseda komory. Vyjádření týkající se řízení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy seznamuje s okolnostmi, za kterých byl předmětný návrh zákona projednán a přijat.

³⁾ Rozhodnutí prezidenta republiky o svolání zasedání Senátu Parlamentu České republiky č. 292/1996 Sb.

HLAVA X VZÁJEMNÉ INFORMOVÁNÍ KOMOR O VÝSLEDCÍCH JEDNÁNÍ

§ 16

(1) Předsedové komor si bez zbytečného odkladu vzájemně zasílají usnesení komor k návrhu vlády na rozhodnutí o vyhlášení stavu ohrožení státu nebo o vyhlášení válečného stavu, na rozhodnutí o účasti České republiky v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, na vyslovení souhlasu s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky nebo s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky či na vyslovení souhlasu k ratifikaci mezinárodní smlouvy.

(2) Předsedové komor si bez zbytečného odkladu zasílají usnesení komor, jímž jedna z komor zrušila rozhodnutí vlády podle čl. 43 odst. 4 nebo 5 Ústavy, a usnesení komor podle čl. 66 Ústavy, že prezident republiky nemůže svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat nebo že důvody bránící mu ve výkonu úřadu pominuly.

HLAVA XI SOUČINNOST PARLAMENTU S VLÁDOU PŘI ZVLÁŠTNÍCH POSTUPECH ZMĚNY ROZSAHU PŘENESENÍ PRAVOMOCÍ A ZPŮSOBU JEJICH VÝKONU V EVROPSKÉ UNII

§ 17

Má-li být podle mezinárodní smlouvy, kterou jsou přenášeny některé pravomoci orgánů České republiky na Evropskou unii, uplatněn postup umožňující rozšíření rozsahu přenesení pravomocí nebo změnu způsobu jejich vykonávání bez změny této smlouvy, může vláda nebo předseda vlády vyslovit s příslušným návrhem souhlas jen se souhlasem obou komor.⁴⁾

HLAVA XII SPOLEČNÁ A PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

§ 18

(1) Komory mohou v rámci tohoto zákona shodnými usneseními stanovit podrobnější pravidla zásad podle § 1.

(2) Usnesení komor podle odstavce 1 a podle § 8 odst. 1 se považují za návrhy, dokud nedojde při jejich projednávání ke shodě komor. Postupuje se přiměřeně podle § 9.

§ 19

⁴⁾ Čl. 48 odst. 7 Smlouvy o Evropské unii, čl. 65 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, čl. 308 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Pokud jednací řád Sněmovny poskytuje práva a ukládá povinnosti poslanci, orgánu Sněmovny nebo poslaneckému klubu, mají na společné schůzi komor stejná práva a povinnosti též senátor, orgán Senátu a senátorský klub.⁵⁾

§ 20

(1) Poslanci a senátoři zvolení podle dosavadních předpisů za členy stálých delegací (§ 7), jakož i jejich vedoucí a jejich zástupci, se považují za zvolené podle tohoto zákona.

(2) Ustanovení § 7 odst. 4 a 5 se použije poprvé při ustavování stálých delegací za Sněmovnu po prvních volbách do Sněmovny konaných po nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ ZMĚNA ZÁKONA O JEDNACÍM ŘÁDU SENÁTU

§ 21

Zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění zákona č. 78/2002 Sb., zákona č. 172/2004 Sb. a zákona č. 625/2006 Sb., se mění takto:

1. V § 47 odst. 1 se za slova „v meziparlamentních organizacích“ vkládají slova „, jejich vedoucí a zástupci vedoucích“.

2. V § 48 odst. 1 věta druhá se slovo „volených“ nahrazuje slovy „, jejich vedoucí a zástupce vedoucích volené“.

3. V § 134 odst. 1 se slova „zvláštní zákon⁴¹⁾“ nahrazují slovy „stykový zákon⁴¹⁾“.

Poznámka pod čarou č. 41) zní :

„⁴¹⁾ Zákon č. /2009 Sb., o zásadách jednání a styku Poslanecké sněmovny a Senátu mezi sebou a navenek a o změně zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů (stykový zákon).“.

4. V § 134 se odst. 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.

5. V příloze č. 2 se v čl. 1 bod 9 zrušuje.

6. V příloze č. 2 se v nadpisu čl. 5 za slovo „Senát“ vkládají slova „, jejich vedoucích a zástupců vedoucích“.

7. V příloze č. 2 se v čl. 5 dosavadní text označuje jako bod 1 a doplňuje se bod 2, který zní:

„2. Pro volbu vedoucích stálých delegací Parlamentu České republiky za Senát a jejich zástupců platí čl. 2 body 2 až 13 a 26 až 32 obdobně. Navrhovat kandidáty jsou oprávněny senátorské kluby.“.

ČÁST TŘETÍ ÚČINNOST

⁵⁾ Např. § 54 odst. 5 a 9 zákona č. 90/1995 Sb.

§ 22

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení. Ustanovení § 17 nabývá účinnosti dnem vstupu Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství v platnost, je-li tento den pozdějším než den nabytí účinnosti tohoto zákona uvedený ve větě první.

Příloha k zákonu č. /2009 Sb.

VOLEBNÍ ŘÁD PRO VOLBU PREZIDENTA REPUBLIKY

Čl. 1

Navrhování kandidátů a rozsah volby

1. Návrhy kandidátů na úřad prezidenta republiky se předkládají společné volební komisi nejpozději 48 hodin přede dnem volby. Společná volební komise ověřuje splnění podmínek volitelnosti navržených kandidátů.
2. Volba se koná nejvýše ve třech kolech.

Čl. 2

Volba prezidenta republiky tajným hlasováním

Volba prezidenta republiky tajným hlasováním se řídí těmito pravidly:

1. Volba je platná, byly-li hlasovací lístky vydány v každém kole alespoň jedné třetině poslanců a alespoň jedné třetině senátorů.
2. Před zahájením volby v každém kole zkontroluje společná volební komise volební schránky a zapečetí je. Zkontroluje též, zda jsou připraveny hlasovací lístky s předtištěnými jmény kandidátů, zda jsou opatřeny razítkem Sněmovny a parafovány dvěma ověřovateli společné volební komise.
3. Pro úpravu hlasovacích lístků je určen zvláštní prostor tak, aby byla zaručena tajnost hlasování; poslanci a senátoři vstupují do tohoto prostoru jednotlivě.
4. V místnosti, kde se sčítají hlasy, jsou přítomni pouze členové společné volební komise; další osoby mohou být přítomny jen s jejím souhlasem.
5. Poslanec a senátor volí prezidenta republiky tak, že na hlasovacím lístku vyjádří souhlas s jedním z kandidátů zakroužkováním pořadového čísla před jeho jménem; pořadová čísla před jmény ostatních kandidátů přeškrtně takto "X";
nesouhlas se všemi kandidáty přeškrtnutím pořadového čísla před jmény všech kandidátů takto "X".

6. Neplatný je hlasovací lístek odevzdaný na jiném než vydaném tiskopise a ten, který je upraven jiným způsobem, než je stanoveno v předchozím bodu. Dodatečně dopisované jméno kandidáta, který nebyl navržen, nezpůsobuje neplatnost hlasovacího lístku; takový kandidát se však pro volbu nezapočítává.
7. Vznikne-li pochybnost o platnosti hlasovacího lístku, rozhodne o ní společná volební komise a poznamená to v zápise o výsledku hlasování.
8. V prvním kole je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů.
9. Nezíská-li žádný z kandidátů nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů, koná se do 14 dnů druhé kolo volby.
10. Do druhého kola postupuje kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů ve Sněmovně, a kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Senátu. Je-li více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů ve Sněmovně, nebo více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Senátu, sečtou se hlasy odevzdané pro ně v obou komorách. Do druhého kola postupuje kandidát, který takto získal nejvyšší počet hlasů. Je-li takových kandidátů více, postupují do druhého kola všichni.
11. Ve druhém kole je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců a nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů.
12. Nebyl-li prezident republiky zvolen ani ve druhém kole, koná se do 14 dnů třetí kolo volby.
13. Do třetího kola postupují všichni kandidáti druhého kola.
14. Ve třetím kole je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců a senátorů.
15. Nebyl-li prezident republiky zvolen ani ve třetím kole, koná se nová volba.
16. O výsledku hlasování každého kola volby se sepíše zápis, který podepíší všichni členové společné volební komise. V zápise o hlasování se uvede:
 - a) počet vydaných hlasovacích lístků v každé komoře a celkem,

- b) počet odevzdaných platných i neplatných hlasovacích lístků v každé komoře a celkem,
 - c) počet neodevzdaných hlasovacích lístků v každé komoře a celkem,
 - d) počet platných hlasů odevzdaných pro navržené kandidáty v každé komoře a celkem,
 - e) konstatování o zvolení nebo nezvolení kandidáta.
17. Výsledky hlasování každého kola volby oznámí v souladu s předchozím bodem společné schůzi komor předsedající.

Čl. 3

Volba prezidenta republiky veřejným hlasováním

Volba prezidenta republiky veřejným hlasováním se řídí těmito pravidly:

1. Hlasuje-li se podle jmen, vylosuje předsedající, která komora bude hlasovat jako první. Členové této komory se čtou v abecedním pořadí počínaje jménem, které vylosuje předsedající.
2. Předsedající přečte jména všech kandidátů v abecedním pořadí a zeptá se hlasujících, pro kterého z nich se vyslovují.
3. Vyvolaný poslanec nebo senátor se vysloví „pro kandidáta“ a uvede jeho jméno a příjmení; zdržuje-li se hlasování, řekne „zdržuji se“. Předsedající každou odpověď opakuje. Jiný projev poslance nebo senátora se považuje za zdržení se hlasování.
4. Každý poslanec nebo senátor může hlasovat pouze pro jednoho kandidáta.
5. Po ukončení hlasování komory vylosované jako první hlasuje komora druhá; postupuje se obdobně podle bodů 1 až 4.
6. Po ukončení hlasování obou komor předsedající schůzi přeruší, aby mohla společná volební komise zjistit výsledky. Dále se použije obdobně čl. 2 body 8 až 15.
7. O výsledku hlasování každého kola volby se sepíše zápis, který podepíší všichni členové společné volební komise. V zápise o hlasování se uvede:
 - a) počet přítomných poslanců a senátorů,
 - b) počet hlasů odevzdaných pro navržené kandidáty v každé komoře a celkem,
 - c) konstatování o zvolení nebo nezvolení kandidáta.

8. Výsledky hlasování každého kola volby oznámí v souladu s předchozím bodem společné schůzi komor předsedající.

9. Hlasuje-li se pomocí hlasovacích lístků, postupuje se obdobně podle čl. 2 bodů 1 a 2 a 5 až 17 s tím rozdílem, že hlasovací lístek se označí jménem poslance nebo senátora, kterému by vydán. Výsledky hlasování jednotlivých poslanců a senátorů se zveřejní. Hlasovací lístky se odevzdají k uložení spolu se zápisem o výsledku hlasování každého kola volby.

Důvodová zpráva

Obecná část

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „Ústava“), od samého počátku své platnosti předpokládá existenci „*zákona o zásadách jednání a styku obou komor mezi sebou, jakož i navenek*“, a to jako jednoho ze zákonů ji provádějících a vyžadujících shodu obou komor (čl. 40 jako zárodek tzv. organických zákonů). Pomineme-li specifický případ platného, avšak neúčinného a zřejmě ke zrušení se blížícího zákona o státní službě, jde v zásadě o poslední „dluh“ zákonodárce vůči ústavodárci. Dluh umocněný jednak tím, že ústavní zákon č. 395/2001 Sb. zmocnil právě citovaný zákon k možnému zřízení společného orgánu komor, který by mohl převzít tzv. evropskou agendu, resp. její část, jednak potřebami praxe (viz dále).

„*Zákon o zásadách jednání a styku obou komor mezi sebou, jakož i navenek*“ (dále jen stykový zákon) měl v podstatě být společným jednacím řádem dvoukomorového Parlamentu ČR, a to ve formě zákona, což není v mezinárodním srovnání nesporné. V našich ústavních dějinách se nicméně s obdobným institutem setkáváme od počátku obnovy rakouského konstitucionalismu v roce 1861. Podle § 24 základního zákona o zastupitelstvu říšském „*širší ustanovení, jak obě sněmovny mají spolu obapolně a s jinými úřady jednati a si dopisovati, obsažena jsou v zákoně o jednacím řádu rady říšské*“. Prvním takovým zákonem byl zákon č. 37/1861 ř. z., který předpokládal rozvedení autonomními jednacími řády obou komor. Stejný vztah mezi zákonem a autonomními jednacími řády komor zůstal zachován i po přijetí zákona č. 94/1873 ř. z.

Změnit na tom neměla nic ani ústavní listina z roku 1920, jejíž § 37 odst. 1 zněl: „*Základní zásady jednání a styky obou sněmoven mezi sebou, jakož i s vládou a navenek vůbec, upravují se v rámci předpisů ústavních zvláštním zákonem. Svoje vnitřní poměry upravuje každá sněmovna jednacím řádem, který vydá ve své vlastní působnosti.*“ Místo dobového „stykového zákona“, jenž nakonec nebyl nikdy přijat, se záhy po schválení ústavní listiny objevily jednací řády obou komor, a to – tradici a ústavní listině navzdory – v podobě zákona. Jednalo se o obsahově obdobné zákony č. 325/1920 Sb. z. a n. (Poslanecká sněmovna) a č. 326/1920 Sb. z. a n. (Senát), později novelizované, jež byly zčásti měnitelné autonomními usneseními komor, a to na základě poněkud paradoxního chápání druhé věty § 37 odst. 1 ústavní listiny jako potřebného zmocnění. Z ústavou předjímaných komor převážně autonomních (limity autonomie měl představovat nejen stykový zákon, ale též ingerence prezidenta republiky, jemuž příslušelo svolávat, odročovat a ukončovat zasedání, jakož i komory rozpouštět, a volebního soudu) se z vlastní vůle staly komory neautonomní, neboť významná část jejich vnitřních poměrů se ocitla mimo jejich bezprostřední dispoziční. Od roku 1920 již parlamentní jednací řády charakter zákona neztratily, byť byly v různé míře doplňovány autonomními usneseními.

Z hlediska tematiky společného jednacího řádu stojí za zmínku zákon č. 56/1969 Sb., o jednacím řádu Federálního shromáždění, jenž měl být doplňován autonomními usneseními sněmoven k úpravě jejich vnitřních poměrů (ta však měla v praxi malý význam). Ústavním základem této úpravy byl čl. 46 ústavního zákona č. 143/1968 Sb., o československé federaci, jenž zněl: „*Zásady jednání Federálního shromáždění, vzájemné styky obou sněmoven, jakož i styky s vládou a navenek upravuje zákon o jednacím řádu Federálního shromáždění. Své vnitřní poměry upravuje každá sněmovna vlastním usnesením.*“ (podobnou dikci najdeme i v ústavách z let 1948 a 1960). K provedení tohoto ustanovení byly později přijaty nové jednací řády – zákony č. 31/1989 Sb. a č. 56/1991 Sb.

V pracovních návrzích vládního návrhu Ústavy z podzimu 1992 se zprvu předpokládala existence „*jednacího řádu Parlamentu*“, jenž byl časem transformován ve

stykový zákon. Krom toho však Ústava sama počítala, že obě komory budou mít své jednací řády ve formě zákona, což bylo novum (v rakouské a rakousko-uherské éře jeden zákon, v meziválečném Československu dva, později opět jeden, nyní tři). Zřejmým záměrem ústavodárce bylo nejdříve přijmout stykový zákon (úpravu zásad jednání a styku), na němž se obě komory musejí podle čl. 40 Ústavy shodnout; teprve poté měly být přijaty podrobnější jednací řády. Vzhledem k tomu, že došlo k výraznému odkladu faktického ustavení Senátu (Poslanecká sněmovna neuvedla v život Prozatímní Senát a zákon umožňující volit do Senátu přijala až v září 1995), vzrostl tlak na novou úpravu základů parlamentního práva bez součinnosti s ním. Právní předpisy z roku 1989, ač novelizované, již zkrátka nevyhovovaly potřebám svobodného Parlamentu, jenž se navíc z pozice nejvyššího orgánu státní moci stal „pouhým“ zákonodárným sborem, byť v podmínkách parlamentní formy vlády, tj. s kreačními, kontrolními a podobnými oprávněními. Poslanecká sněmovna tak v roce 1995 přijala zákon č. 90, o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, jenž svým obsahem a rozsahem v podstatě znemožnil v budoucnu přijmout stykový zákon coby zákon „střežový“. Po prvních sondážích stran možnosti přijmout stykový zákon byl později připravován a schválen co do koncepce podobný zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu.

Z toho vyplývá, že bez rasantních zásahů do stávajících jednacích řádů obou komor může být stykový zákon založen spíše na koncepci „zbytkového zákona“. To nicméně není málo, neboť řadu důležitých otázek nemohou upravit jednací řády, takže je dosud třeba je přenechávat praxi, což může být v některých případech zpochybňováno poukazy na zásadu výkonu veřejné moci na základě a v mezích zákona (např. opakované projednávání návrhů zákonů vyžadujících shodu obou komor), případně nemohou být řešeny vůbec (např. právní základ meziparlamentních delegací). Důvodem, proč stykový zákon mít, zkrátka není pouze dikce Ústavy, ale také praktická potřeba, resp. praktický užitek z jeho existence plynoucí.

Stykový zákon je v různé míře intenzity připravován od roku 1997, nejdříve podvýbory organizačních výborů obou komor (na straně Senátu podvýboru předcházela Komise pro přípravu zákona o jednacím řádu Senátu), pak zejména Stálou komisí Senátu pro Ústavu ČR a parlamentní procedury, nakonec v jejích jednáních s partnerskou ústavní komisí Poslanecké sněmovny.

Oficiálně byl podán pouze jednou, a to na jaře 2000 (sněmovní tisk 636) skupinou poslanců – členů příslušného podvýboru. Počátkem roku 2001 vznikla k této verzi poslanecké alternativní verze senátní, která byla také předmětem jednání v ústavně-právním výboru Poslanecké sněmovny. Návrh stykového zákona každopádně z různých důvodů do konce III. volebního období neopustil stadium druhého čtení.

V následujících letech byly v Senátu zpracovávány různé pracovní teze, teprve od podzimu 2007 však dochází k systematické a konkrétní debatě věcně příslušných komisí obou komor, jejímž výsledkem je předkládaný návrh stykového zákona. Ač jde tedy o legislativní iniciativu senátní, byla dojednávána na mezikomorové bázi, a to jak ve jmenovaných komisích, tak při schůzkách předsedů a místopředsedů obou komor.

Tematické jádro stykového zákona se nemění od podání poslaneckého návrhu zákona v roce 2000. Některá témata jsou kvůli změně ústavní úpravy či vývoji praxe pojímána jinak, jiná ubyla, další přibyla, původní konstrukce je však stále rozpoznatelná (společná schůze komor, otevřené otázky zákonodárného procesu, jednání o zákonných opatřeních Senátu, úprava meziparlamentních delegací, společné komise komor, vystupování Parlamentu v řízení před Ústavním soudem). Díky relativní neměnnosti byla testována mnohými debatami v obou komorách, případně i zkoumáním nauky, pro niž sice není stykový zákon tématem sěžejním, není však nepovšimnut; předkládaný návrh zákona byl nadto před závěrečnou redakcí připomínkován rovněž experty pražské a plzeňské právnické fakulty. Koneckonců stykový

zákon, ač neexistující, nebo možná právě proto, byl zmíněn i v některých nálezech Ústavního soudu.

Jak již bylo řečeno, předkládaný návrh stykového zákona je chápán jako komplement jednacích řádů, do nichž se zasahuje primárně jen derogačně při přesunu určitých institutů (volba prezidenta republiky, vyhlášení zákonů), v případě jednacního řádu Senátu i upřesněním souvislostí nové právní úpravy meziparlamentních delegací (volební pravidla). Zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny je nicméně novelizován samostatně, neboť má odlišný procesní režim (jako takový nevyžaduje souhlasu Senátu). V praxi sice nemohou vzniknout pochybnosti o proceduře novelizace ustanovení, která byla přijata procesně náročnějším postupem, protože novela je ryze derogační, na základě dohody ústavních komisí se přesto vyděluje mimo návrh stykového zákona. S tím je ovšem spojeno riziko odděleného projednání: pokud by byla přijata nejdříve novela jednacního řádu Sněmovny, a posléze stykový zákon nikoliv, nebude např. žádná prováděcí úprava volby prezidenta republiky; pokud by byl přijat stykový zákon, a později nikoliv novela jednacního řádu Sněmovny, budou tu úpravy dvě, každá poněkud odlišná.

Přestože byly jednací řády respektovány jako dané, byly podrobeny zkoumání stran toho, zda neobsahují úpravu Ústavou vyhrazenou stykovému zákonu. Tam, kde se překročení rámce jednacního řádu zdálo očividným, došlo k přesunu (viz výše). To neznamená, že tyto „čistící“ operace byly vyčerpávající, takže i nadále mohou jednací řády obsahovat „stykovou úpravu“, při jejímž projednávání by měly být aplikovány postupy vázané na čl. 40 Ústavy, neboť v intencích judikatury Ústavního soudu, ale i některých zahraničních ústavních soudů, je třeba preferovat materiální (obsahové) hledisko před označením zákona (obdobně zákon o státním rozpočtu).

Návrh stykového zákona má tři části (samotná úprava zásad jednání a styku komor, novela jednacního řádu Senátu, úprava účinnosti), dvanáct hlav a 22 paragrafů. Jednotlivě o nich pojednává Zvláštní část Důvodové zprávy.

X X X

Přijetí stykového zákona by nemělo mít žádné dopady na veřejné rozpočty, neboť se nepředpokládají noví zaměstnanci parlamentních kanceláří, zvýšené administrativní výdaje apod. V zásadě se pouze rozvádí a právně kodifikuje to, co již existuje, resp. by k usnadnění ústavního provozu existovat mělo.

X X X

Pokud jde o ústavní pořádek, odstraní se přijetím stykového zákona jeden z posledních deficitů v jeho zákonném provádění. Jednotlivá ustanovení návrhu stykového zákona rozvádějí instituty upravené Ústavou, a to v mezích Ústavou explicitně či implicitně daných (zejména společné schůze komor a způsob jednání o návrzích zákonů vyžadujících souhlas obou komor). Nikterak se nemění kompetence dotčených ústavních orgánů, jejich „mocenská váha“ apod.

I. Úprava některých aspektů společné schůze komor vychází z následující konstrukce. Čl. 37 odst. 2 Ústavy sice stanoví, že „*pro jednání společné schůze komor platí jednací řád Poslanecké sněmovny*“, současně však v již vícekrát citovaném čl. 40 vyhrazuje úpravu „*zásad jednání a styku obou komor mezi sebou, jakož i navenek*“ shodě obou komor. K tomu je třeba vzít v potaz, že volbu prezidenta republiky a koneckonců i jeho slib, tedy vlastní obsah a účel obou přípustných společných schůzí komor, stanoví přímo Ústava, tedy sama je vyjímá z rozsahu pojmu „jednání“. Nebylo-li by čl. 37 odst. 2 Ústavy, připadla by právní úprava jednání společné schůze zákonu o zásadách jednání a styku obou komor mezi sebou,

jakož i navenek, jehož přijetí podléhá souhlasu obou komor. Takto Ústava stanoví výjimku ve prospěch jednacího řádu Sněmovny; jako výjimku, tj. restriktivně, je proto třeba toto ustanovení vykládat. Při stanovení úpravy relevantní pro společnou schůzi je tudíž třeba užít systematické interpretace Ústavy, nikoliv jen stavět na jediném izolovaném ustanovení. Ostatně i jednací řád Poslanecké sněmovny svou (cílenou?) strohostí v § 79 až 81 ponechává prostor aplikaci svých dalších pravidel, ale i stykového zákona.

Volba prezidenta republiky je jednou z kompetencí Parlamentu ČR, které se řídí zásadou symetrického (rovnomocného) bikameralismu, a to s výjimkou stanovenou pro třetí kolo volby. Ve shodě s čl. 40 Ústavy by měly být podrobnosti výkonu pravomoci volit prezidenta republiky upraveny ve stykovém zákoně, neboť se na něm musejí obě komory shodnout: nebylo by adekvátní, aby to, co se týká obou, závazně stanovila jen jedna. Týká se to především pravidel řešení sporů mezi komorami na společné schůzi, což je typická agenda vzájemného jednání a styku. Z této představy vycházel i původní poslanecký návrh z roku 2000, když v návrhu stykového zákona zakotvil řád volby prezidenta republiky.

Zjednodušeně řečeno tak „jednáním“ není to, co z něj vyjímá Ústava výslovně (volba a slib), resp. odkazem na stykový zákon. Jednacímu řádu Sněmovny zůstává např. vyhrazení místa v sále, námítky proti hlasování, privilegovaní řečníci, časové limity pro vystoupení, oprávnění klubů apod.

II. Druhá z citlivých otázek vztahu k Ústavě se týká způsobu jednání o návrzích ústavních a jiných zákonů, k jejichž přijetí je třeba souhlasu obou komor. Ústava totiž stanoví pouze požadavek shody obou komor, a to shody dané kvalifikovanou (ústavní zákony) nebo prostou (zákony podle čl. 40 Ústavy a jim obdobně) většinou. Úprava zákonodárného procesu (čl. 41 a 44 až 48 Ústavy) operuje pouze výrazem „zákon“, a nikoliv „ústavní zákon“, a neupravuje výslovně, jak mají obě komory dosíci shody požadované v čl. 39 odst. 4. Vytvořily se tak hned tři interpretace Ústavy.

Podle první interpretace nelze při absenci ustanovení pojednávajících o dosažení shody jinak než napoprvé, dojít k jinému závěru než, že Senát může návrh ústavního zákona pouze schválit, nebo neschválit. Neschválením ústavodárný proces neúspěšně končí. Tento postup je vyloučen přinejmenším ústavní praxí (vráceny tři návrhy ústavních zákonů, o nichž Poslanecká sněmovna hlasovala – jeden dokonce přijala: změna hlavního cíle ČNB) i jednacím řádem Senátu, jenž připouští podávání pozměňovacích návrhů k návrhům ústavních zákonů. Ostatně sám jednací řád Senátu, který patří do této skupiny zákonů, byl už v roce 1999 Senátem rovněž vrácen a přijat Sněmovnou ve znění jím schválených pozměňovacích návrhů; totéž platí o některých zákonech volebních.

Druhá interpretace umožňuje citované rámcové ustanovení, chápané jako mezera *sui generis*, kdy právní řád neřeší významný aspekt právního institutu a přenechává tuto úpravu nižší složce právního řádu, případně i právní praxi, vyplnit jednacími řády, stykovým zákonem nebo i jen ústavní praxí. Takové dotvoření by mělo umožňovat dosažení maximální možné shody obou komor, nejlépe pomocí osvědčeného institutu dvoukomorové soustavy „člunku“ či „kyvadla“. Návrh ústavního zákona by mohl mezi oběma komorami pendlovat tak dlouho, až by se shodly; Ústava totiž neříká, v jaké chvíli, při kterém pokusu se mají komory shodnout. Právě tato interpretace odpovídá nejlépe podmínkám rovného bikameralismu, jenž se u nás v nemnoha případech právotvorby rovněž uplatňuje.

Třetím výkladem, t. č. převažujícím, je aplikace těch ustanovení pojednávajících o „běžném“ zákonodárném procesu, u nichž to není z povahy věci vyloučeno. Z povahy věci není vyloučeno vrácení návrhu ústavního zákona s pozměňovacími návrhy, o němž hlasuje Poslanecká sněmovna znovu (jde o jiný text, než jí již jednou schválený): buď jej třípětinovou většinou hlasů přijme, nebo ústavodárný proces neúspěšně končí (Senát nemůže být přehlasován). Poslanecká sněmovna tak vybírá mezi senátním zněním a nepřijetím návrhu,

zatímco ve druhém případě shora uváděném by mohlo pokračovat hledání shody. Proto je právě druhá varianta, ústavně přípustná a nejvíce efektivní, východiskem pro návrh stykového zákona, který nic nemění na tom, že všechny návrhy zákonů se podávají Poslanecké sněmovně (ani to nepovažují všichni za nesporné), pro jejich projednávání však zakotvuje mechanismus „člunku“.

x

x

x

Úprava mezinárodních smluv podle čl. 10 Ústavy je vůči tématům dotčeným návrhem stykového zákona mimoběžná, s výjimkou dosud neplatné Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, k jejíž vnitrostátní implementaci slouží navrhovaný § 17. Zmíněné ustanovení je koncipováno jako zmírnění tenze mezi některými postupy předjímanými Lisabonskou smlouvou a procedurálními pravidly ústavního pořádku ČR.

Zvláštní část

K nadpisu

Formulace užitá v čl. 40 Ústavy není chápána jako závazný název zákona, nýbrž jako vymezení jeho obsahu (podobně volební zákon, zákon podle čl. 79 odst. 2 Ústavy apod.). Proto byl poněkud archaicky znějící tvar „jakož i“ nahrazen významově shodným „a“. Pro větší srozumitelnost jsou „komory“ vypsány, neboť zde chybí ozřejmující kontext dalších ustanovení Ústavy. Naproti tomu pojem „styk“ nebyl nahrazen ke zvážení dávaným pojmem „vztah“, protože nejde o synonyma („vztah“ je abstraktnější), je užíván ve všech ústavách od roku 1920 a v neposlední řadě je od něj odvozen již po léta zavedený zkrácený název zákona – stykový zákon.

K § 1

Vymezení předmětu úpravy reflektuje koncepční změnu, zmíněnou již výše. Stykový zákon nepředchází jednacím řádům, proto neaspiruje na komplexní úpravu všech „*zásad jednání a styku Poslanecké sněmovny a Senátu mezi sebou a navenek*“. Je evidentní, že zásady jednání komor upravují především jejich jednací řády, do značné míry to platí i o jejich jednání navenek, resp. o jednání majícím dopad na druhou z komor (zasílání dokumentů, legislativně-technické opravy apod.). Stykový zákon se tak sice zaměřuje na vzájemné styky komor, případně na jejich společné jednání navenek, nemá v tom však monopol. Koneckonců o „některé“ zásady jde i proto, že § 18 odst. 1 zmocňuje k přijetí podrobnějších pravidel, jež mohou být pojímána jako další zásady, výslovně zákonem neupravené. V obou případech (vztah k jednacím řádům a podrobnějším pravidlům) tak jde také o to, co se „zásadou“ chápe.

K § 2

Koncepce, podle níž stanoví stykový zákon část pravidel společné schůze komor, byla představena již v Obecné části Důvodové zprávy. První z ustanovení Hlavy druhé stanovuje základní pravidla přijímání usnesení.

Ústava nezřizuje pro výkon kreační působnosti zvláštní sbor (svébytný orgán) v podobě známé např. z Polska, Švýcarska, SRN nebo dříve i Rakouska. Po zkušenostech se společně jednajícími sněmovnami Federálního shromáždění a jejich orgány akcentuje dvoukomorový konstitutivní princip českého Parlamentu jako princip v místě, čase, atmosféře

a jinak odděleného jednání. Na společné schůzi se proto jen výjimečně scházejí dvě komory, které rovněž po celou společnou schůzi oddělenými komorami zůstávají (třetí kolo volby stanoví sčítání odděleně odevzdávaných hlasů spíše než vytvoření jediného sboru). Kvůli odstranění pochybností, jež se při každé volbě prezidenta republiky (byť sporadicky) objevují, je třeba vyjasnit, že nehlasuje jeden sbor s 281 členy, z nichž stačí přítomnost nějakého počtu osob, ale právě dvě komory, na něž dopadají pravidla čl. 39 Ústavy, modifikovaná, a nikoliv zcela nahrazená čl. 58. Teprve při přítomnosti jedné třetiny poslanců, resp. senátorů, tj. třetiny počítané z počtu poslanců a senátorů s „plným mandátem“ (oprávněním hlasovat x „všichni“ poslanci a senátoři), se lze na společné schůzi usnášet. To také znamená, že odchod více než dvou třetin členů kterékoliv z komor ruší společnou schůzi jako platformu způsobilou rozhodovat.

Základní pravidlo pro přijímání usnesení je přirozeným důsledkem předchozí teze. Jde-li o dva sbory hlasující na společné schůzi, je ke všem rozhodnutím třeba jejich shody. Ústava sama tuto zásadu prolamuje právě jen pro třetí kolo volby, přičemž z výjimky nelze dělat pravidlo. Návrh stykového zákona v navazujících ustanoveních řeší případ, kdy by neshoda komor zhatila účel společné schůze, tj. samotnou volbu prezidenta republiky, tím, že stanovuje vždy nějakou subsidiární úpravu. Mimo ústavní postup při volbě prezidenta republiky a subsidiární úpravu při stanovení způsobu volby prezidenta republiky se vždy vyžaduje shoda komor, které tak společně přivolí k vystoupení kandidátů, rozhodnou o omezení řečnické doby, rozhodnou o prodloužení doby pro jednání atd. Neshoda znamená nepřijetí příslušného návrhu. V opačném případě hrozí majorizace méně početného Senátu, pro niž není na společné schůzi probíhající zásadně na bázi symetrického bikameralismu místo.

Způsoby hlasování stanovuje primárně jednacím řádem Poslanecké sněmovny. V zájmu flexibility se však připouští, aby komory stanovily nějaký jiný způsob hlasování (vstávání z místa, procházení dveřmi atd.). Zájmem je maximalizovat prostor pro odstraňování různých technických překážek plynulého průběhu společné schůze.

Po vzoru obou jednacích řádů se i ve stykovém zákoně odkazuje na skrutátory z řad zaměstnanců parlamentních kanceláří, a to dle zásady parity. Podle zavedeného vzoru jednacích řádů určí skrutátory vedoucí Kanceláře Poslanecké sněmovny a vedoucí Kanceláře Senátu.

K § 3

Podle čl. 37 odst. 1 Ústavy svolává společnou schůzi komor předseda Poslanecké sněmovny. Oproti ústavní listině z roku 1920 však mlčí o tom, kdo společnou schůzi řídí. V § 29 odst. 2 písm. d) zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny zjišťujeme, že předseda Poslanecké sněmovny společnou schůzi svolává, zahajuje a ukončuje, ani zde však není jasné, zda ji též (celou) řídí. Jelikož z důvodů hladkého průběhu schůze nelze spoléhat na jedinou osobu, její zdraví a samu fyzickou kapacitu mnohahodinové vícedenní jednání zvládnout, navrhuje se model střídání v řízení schůze. Jelikož se postupuje podle jednacímho řádu Poslanecké sněmovny, mělo by řízení náležet jejím funkcionářům, a to v pořadí stanoveném předsedou Sněmovny. Tomu se též díky tomuto oprávnění umožňuje řídit takovou část společné schůze, jakou chce; je však zaměnitelný, aniž by to nutně znamenalo přerušení schůze.

Obdobně jako při schůzích samostatných komor je třeba určit ověřovatele, kteří bdí nad autenticitou usnesení, resp. výsledků hlasování. Povaze společné schůze komor opět odpovídá parita ověřovatelů, tzn. i potřeba jejich sudého počtu.

Průběh a výsledky společné schůze zachycuje zápis, jehož náležitosti budou odvozeny od zápisů ze schůzí komor, zejména Poslanecké sněmovny.

K § 4

Preferovaný způsob volby prezidenta republiky je volba tajná, neboť lépe odpovídá povaze personálního výběru (volitel nemusí brát ohledy na svou stranu ani na dopady své volby na vztah ke kandidátovi) a více svědčí neutralitě prezidenta republiky, který se má ke všem parlamentním stranám, poslancům a senátorům chovat stejně, bez ohledu na to, zda jej volili čili nic. Přesto je možné, že v dané chvíli převáží zájem na volbě veřejné, např. kvůli podezření na tzv. obchodování s hlasy, případně kvůli změně celkového náhledu na to, co volba hlavy státu znamená s ohledem na poměr voličů a jejich reprezentantů (slibovali jste volit konkrétního kandidáta, chceme vědět, zda jste slib dodrželi). Proto se zachovávají oba způsoby, jak prezidenta republiky zvolit, přičemž se volí tajně, pokud nikdo nenavrhne volbu veřejnou, případně takový návrh není oběma komorami přijat. Každopádně subsidiarita vylučuje pat, tj. ne-volbu. Současně se jasně stanoví, že určený způsob hlasování platí pro celou volbu, tj. pro všechna její kola.

Podobný poměr subsidiarity se stanovuje také pro dílčí způsoby veřejného hlasování. Základní variantou je hlasování podle jmen, od něhož se lze odchýlit jen na návrh, resp. při souhlasu obou komor; opět tedy nemůže vzniknout mezera. Jiný způsob veřejného hlasování ponechává stykový zákon otevřený, přičemž ve volebním řádu pro volbu prezidenta republiky, tzn. ve vlastní příloze, popisuje volbu pomocí podepsaných hlasovacích lístků. Jakýkoliv jiný způsob by již vyžadoval podrobnější regulaci usneseními komor (pravděpodobnou součástí návrhu by byla již taková pravidla – srov. „stanoví současně“).

K § 5

Toto ustanovení nahrazuje vzájemně rozpornou úpravu obou jednacích řádů a zavedenou praxi. Společná volební komise se nezřizuje jako specifický orgán, ale je účelově definovaným souhrnem obou volebních komisí s jejich předsedy a ověřovateli. Vzhledem k závažnosti role společné volební komise se výslovně upravují podmínky usnášeníschopnosti i pravidla přijímání a ověřování usnesení. Ve všech těchto ohledech se ctí symetrie komor, tzn. čelí se možné majorizaci Senátu (senátorů), která by mohla znevěrohodnit kruciólní součást společné schůze komor. Podmínky usnášeníschopnosti kopírují spíše model relativně málo početných senátních orgánů, neboť se nezdá vhodné, jakkoliv je to málo pravděpodobné, jednání společné volební komise jen za účasti několika málo osob.

K § 6

Objekty tvořící sídlo Parlamentu mají zvláštní bezpečnostní režim. Společné schůze komor se však v nich z kapacitních důvodů zpravidla nekonají. Ustanovení § 6 tedy přejímá režim objektů Sněmovny i pro místa (obvyklého) konání společné schůze komor, což je dostatečně návodné pro parlamentní kanceláře, Policii ČR i ostatní zainteresované.

K § 7

Po delších debatách byla nakonec koncipována relativně stručná úprava meziparlamentních delegací, resp. stálých delegací Parlamentu v meziparlamentních organizacích a v jiných mezinárodních institucích, jimž dosud chyběl solidní právní základ, ač existují již od 90. let (zmiňují je zákon o platu atd. a jednací řád Senátu). Jelikož je však vlastně nelze zřizovat jednak kvůli rozbíhavým volebním obdobím Sněmovny a funkčním obdobím Senátu (kdy je zřídit?), jednak kvůli tomu, že se vlastně zřizují na základě nějakého mezinárodního aktu, spíše se deklaruje jejich existence.

Stykový zákon je založen na obezřetnosti vůči příliš intenzivním institucionalizovaným vazbám mezi komorami, proto se též pokouší co možná nejvíce zachovat vztah členů meziparlamentních delegací k jednotlivým komorám: srov. např. „členové za Sněmovnu“ a „členové za Senát“. Členy delegací, ale jejich funkcionáře, volí a odvolávají jednotlivé komory, a to většinovým způsobem (místo získává ten, kdo má většinu hlasů – podrobnosti stanoví jednací řády).

Poměr členů z obou komor by měl oscilovat kolem 2:1 ve prospěch Poslanecké sněmovny po zaokrouhlení na celá čísla (např. při sedmi členech vychází na Sněmovnu 4,66, tzn. pět míst, na Senát 2,33, tzn. dvě místa). Dohodou komor je však možné určit poměr odlišný, a to i pro jednotlivé delegace (např. kompenzace).

Obdobný poměr 2:1 bude použit také při rozdělení míst vedoucích meziparlamentních delegací. Ke konkrétnímu rozdělení dojde na počátku volebního období Sněmovny, tzn. v době, kdy se ustavují její orgány. Předseda Sněmovny vylosuje názvy těch delegací, jejichž vedoucí bude volit Sněmovna, resp. delegací, jejichž vedoucí bude volit Senát. K losování patrně dojde na schůzi Poslanecké sněmovny, nejspíše je však též možné zvolit specifickou platformu schůzky předsedů a místopředsedů komor apod. Každopádně musí jít o losování pod dohledem více osob, o jehož výsledku musí být pořízen záznam, o němž budou vyrozuměny obě komory, které mohou následně provést nominace na obsazovaná místa a tato volbou obsadit. Rovněž v tomto případě může být kodifikovaný poměr počtu vedoucích delegací změněn dohodou komor. Je-li vedoucím stálé delegace zvolen člen jedné komory, volí se jeho zástupce z řad členů druhé komory.

Podle přechodných ustanovení zůstanou během probíhajícího volebního období Poslanecké sněmovny posty vedoucích meziparlamentních delegací nedotčeny; totéž platí o rozdělení míst pro obě komory. Funkce vedoucích budou zanikat především zánikem mandátu poslance či senátora, který je zastává, nebo novým losováním (ke dni losování) na počátku volebního období Poslanecké sněmovny, kdy se může stát, že delegace dosud vedená senátorem „připadne“ Poslanecké sněmovně (delegace vedené poslanci budou v té době bez vedoucích, řídit je budou zástupci vedoucích z řad senátorů). Každá z komor má nicméně možnost kdykoliv odvolat vedoucího, jeho zástupce či člena, a tím nastolí další důvod zániku funkce (např. v senátních volbách se rasantně změnil politické složení Senátu, delegace sice nejsou orgány, takže by nemusely podléhat změnám v závislosti na funkčních obdobích, fakticky se ale tehdy mění také).

Odkaz na jiné mezinárodní instituce je tu kvůli dikci jednacího řádu Senátu, který zřejmě předpokládal, že delegaci zřizuje meziparlamentní shromáždění, zatímco zastoupení by si zřídil Senát sám. V praxi sice něco takového nenastalo, věc se však ponechává otevřenou.

K § 8

Praktická potřeba může vést, a také vede, jak ukazuje případ pracovní komise pro JE Temelín, ke vzniku společných pracovních platforem obou komor. Ústava operuje pouze s orgány jednotlivých komor (čl. 30 a 31), eventuálně se společným orgánem pověřeným substitucí komor v evropské agendě (čl. 10b). Otázkou je, plyne-li z toho nemožnost zřizovat při mlčení Ústavy společné orgány komory, které by za ně nepřebíraly kompetence (je společný orgán v čl. 10b výslovně zmíněn proto, že je společný, nebo proto, že může nahrazovat obě komory?). Opatrnost vede k tomu, že podobně jako u meziparlamentních delegací není ani v této obecnější poloze konstruován společný orgán (výbor, komise), ale jen pracovní skupina, na jejímž zřízení pro řešení určité věci by se komory mohly shodnout. Nemělo by tedy jít o platformu stálou.

Z důvodů flexibility se většina relevantních procesních otázek přenechává pravidlům, na nichž se komory musejí shodnout; totéž platí pro poměr členů za obě komory. Podle povahy věci bude vhodné zajistit paritu komor, nebo naopak pracovní skupinu ustavit proporčně a majorizaci čelit hlasováním po kuriích poslanců a senátorů. Vždy by však měla být reflektována ochrana před majorizací, bez níž mohou být pod hlavičkou společné skupiny prezentovány úradky členů jen jedné z komor.

Oproti typově blízkým meziparlamentním delegacím jsou stanoveny některé odůvodněné odchylky. Jelikož je pravděpodobné spíše výjimečné zřízení pracovních skupin, nelze rozdělovat místa jejich vedoucích mezi komory, a proto se navrhuje volba vedoucího přímo pracovní skupinou. To pochopitelně nevylučuje existenci předběžných politických dohod. S funkcí vedoucího ani jeho zástupce nebude spojeno žádné finanční plnění, servis společné pracovní skupině budou poskytovat zaměstnanci určení vedoucími Kanceláře Poslanecké sněmovny a Kanceláře Senátu. Na rozdíl od delegací bude podstata činnosti pracovní skupiny spočívat v jednání, které se navrhuje učinit neveřejným, ovšem s možností otevření veřejnosti. Informování komor o výsledcích činnosti pracovní skupiny je dalším z indikátorů jejich „nesamostatného“ postavení: teprve komory s podklady, zjištěními či doporučeními nějak naloží.

K § 9

Zavedení dosud nevyužitě možnosti opakovaně projednávat návrhy zákonů vyžadujících shodu obou komor (ústavní zákony, zákony podle čl. 40 Ústavy a zákony jim obdobné – např. prováděcí zákon k ústavnímu zákonu o přístupovém referendu) je jedním z nejdůležitějších institutů stykového zákona. Jeho smysl a vztah k Ústavě byly rozvedeny již v Obecné části Důvodové zprávy. Zde tedy zbývá doplnit hlavní motiv tohoto institutu, jímž je umožnit přijetí příslušného návrhu zákona v široce akceptované podobě, neboť v současnosti buď přijat není kvůli dílčím výhradám, nebo přijat je, avšak třeba i s možným lapesem.

Výslovné nepřijetí návrhu ústavního zákona či jiného zákona vyžadujícího shodu obou komor kteroukoliv z komor je jediným způsobem, jak zastavit projednávání takového návrhu zákona s účinkem zastavení legislativního procesu. Může jít jak o zamítnutí, tak i o nepřijetí návrhu na schválení nebo nepřijetí výsledného usnesení po schválení pozměňovacích návrhů. Nečinnost je sice rovněž „nepřijetím“, legislativní proces však nezastaví. Časovým rámcem „člunku“ je volební období Poslanecké sněmovny, která působí na základě diskontinuity.

Předpokládá se faktické zavedení mechanismu „trychtýře“, kdy se neshoda komor stále zužuje až k úplnému prolnutí pozic. Navržené znění nicméně nevylučuje ani podávání tematicky nových pozměňovacích návrhů, které během projednávání rozšíří záběr případné novely, budou-li ovšem takové pozměňovací návrhy vůbec nadále akceptovány jednacími řády a judikaturou Ústavního soudu.

K § 10

Ustanovení § 10 je jedním ze dvou ustanovení hlavy pojednávající o praktických otázkách vztahů komor v legislativním procesu bez ohledu na typ projednávaného zákona. Kodifikuje dosud jen jednostrannou praxi vysílání pověřených senátorů na jednání Poslanecké sněmovny, kde odůvodňují, proč Senát návrh zákona mění či zamítá. Přispívá se tím k informování poslanců a doplňuje se sdělení navrhovatele zákona. Stykový zákon předpokládá symetrii, tj. možnost, nikoliv nutnost, aby pověřeného zákonodárce vysílaly na jednání partnerské komory Sněmovna i Senát. Senátu by se tak např. dostalo vysvětlení, proč Sněmovna návrh zákona zásadním způsobem změnila, což nelze dohledat v odůvodnění

pozměňovacích návrhů, protože ta absentují, důvodová zpráva se neaktualizuje atd. Ostatně zavedení povinnosti písemně odůvodňovat pozměňovací návrhy (podle zjednodušeného schématu důvodové zprávy k návrhu zákona) bylo jedním z témat debat obou ústavních komisí, bylo přítomnými podpořeno a mělo by být promítnuto v jednacích řádech.

Nová úprava přiznává pověřenému poslanci či senátorovi postavení obdobné navrhovateli, tzn. nehlasuje se o jeho právu vystoupit, může v rozpravě promluvit, požádá-li o to, ještě před rozpravou vystupuje mezi navrhovatelem a zpravodajem příslušné komory atd.

K § 11

Další z ustanovení kodifikujících parlamentní praxi, v tomto případě reflektovanou již usnesením Senátu č. 316 ze dne 5. dubna 2000. Toto usnesení bylo přijato v důsledku množících se případů postupně doručovaných oprav oficiálně postoupeného návrhu zákona (chyby vyplynuly ve Sněmovně při zpracovávání pozměňovacích návrhů), což ztěžovalo až znemožňovalo jeho řádné projednání (výbory se někdy usnásely vícekrát k různým verzím téhož návrhu zákona). Po vzoru tohoto usnesení vyžaduje stykový zákon pouze oficiální postoupení návrhu zákona předsedou Sněmovny, nikoliv aparátem Kanceláře Poslanecké sněmovny. Současně stanoví, že preklusivní lhůta plyne Senátu až od postoupení opraveného znění, pokud toto existuje. V opačném případě by totiž mohl být Senátu den před uplynutím lhůty dodán téměř zcela odlišný návrh zákona, aniž by jej již mohl efektivně projednat.

Třeba podotknout, že „opraveným zněním“ se míní znění opravené Poslaneckou sněmovnou, a to z její vůle. Pakliže Sněmovna nedospěje k závěru, že návrh zákona obsahuje chyby, nemá tento institut žádnou relevanci – není nástrojem, jak se Senát může domáhat znění, které mu Sněmovna nezamýšlí postoupit. K tomu již existuje judikatura Ústavního soudu.

K § 12

Institut vyhlašování zákonů byl dosud upraven v jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Jelikož je evidentním projevem jednání komor navenek, přenáší se do stykového zákona, a to s několika změnami.

Upravuje se uvozovací věta zákonů tak, aby zněla věcně správně: „*Parlament České republiky se usnesl na tomto zákoně*“, a nikoliv „*Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky*“. Jde totiž právě o Parlament České republiky, který se nemůže usnášet o zákoně nikoho jiného, než právě České republiky.

Zachovává se zásada, že prezidentu republiky postoupí přijatý zákon předseda Poslanecké sněmovny, neboť do Sněmovny se zákon ze Senátu vrací vždy, ať již v rámci zákonodárného procesu, nebo právě k dalším úkonům spojeným s jeho vyhlašováním. Výjimkou však má být situace, kdy Senát zákon přijal po skončení zasedání Sněmovny (uplynulo volební období, byla rozpuštěna). V takovém případě totiž není nikoho, kdo by prezidentu republiky přijatý zákon postoupil a čeká se tak – někdy až řadu týdnů – na nového předsedu Sněmovny. Pokud přitom prezident republiky takový zákon vetuje, má to účinky absolutního veta, protože Sněmovna už o zákonu nemůže hlasovat. Kvůli eliminaci nejistoty osob takovým zákonem dotčených se navrhuje, aby zákon prezidentu republiky postoupil předseda Senátu. Podepsaný či vetovaný zákon bude již jako v jiných případech doručen do Poslanecké sněmovny, kde vyčká podpisu nově zvoleného předsedy Poslanecké sněmovny. Pořadí podpisů na zákonu se nezmění (čl. 51 Ústavy), pouze podpis předsedy Sněmovny bude připojen až po prezidentu republiky.

Oproti jednacím řádu Poslanecké sněmovny, v tomto ohledu patrně protiústavnímu, trvá stykový zákon na naplnění ústavní povinnosti prezidenta republiky podepsat každý

zákon, neboť podpis není vyjádřením souhlasu s obsahem, nýbrž ověřením řádnosti přijetí zákona. Proto má prezident republiky podepsat i zákon dříve vetovaný, avšak Poslaneckou sněmovnou opětovně potvrzený. Uplatnění veta je jedinou, a to dočasnou, výjimkou z povinnosti podepisovat zákon, ledaže by vznikly odůvodněné pochybnosti, že to, co se k podpisu předkládá, není zákon, na němž se usnesl Parlament ČR. Tlak na povinné podepisování vyjadřuje i odstavec 4, podle něhož se předsedovi vlády zasílá prezidentem republiky podepsaný zákon. Odepření podpisu by mělo vést k odstranění vytýkané zjevné procesní vady, jinak je nepřijatelné.

Vypuštěno bylo ustanovení svazující platnost zákona s jeho vyhlášením, neboť bylo duplicitní s čl. 52 odst. 1 Ústavy. Další duplicitní ustanovení v jednacích řádech zůstávají, není však účelem přípravy stykového zákona provádět „čištění“ tam, kde to přesahuje jeho bezprostřední dosah.

K § 13

Ústavní úprava v čl. 33 se doplňuje vymezením doby, během níž může Senát přijímat zákonná opatření; nutno ovšem mít na paměti, že vše je vázáno na rozpuštění Poslanecké sněmovny, což je u nás velmi obtížné. Mezník spočívající v rozpuštění Poslanecké sněmovny je zřejmý, ten druhý nikoliv. Navrhuje se den předcházející dni zahájení ustavující schůze Poslanecké sněmovny, již se Sněmovna stává „živým“ a potenciálně akceschopným orgánem, což o „pouhém“ zahájení zasedání neplatí. Je však evidentní, že na samém konci lhůty Senát zákonná opatření přijímat povětšinou nebude, protože by nejspíše nestihla nijak působit ani při nabytí účinnosti dnem vyhlášení. Nelze ale vyloučit, že situace po volbách do Poslanecké sněmovny bude věstít takové komplikace, že může být účelné zvláště naléhavá „provozní“ zákonná opatření přijmout i ke konci navrhované lhůty.

Přijatá zákonná opatření budou doručena bezprostředně po uplynutí lhůty, tj. patrně první den ustavující schůze Sněmovny. Je na Poslanecké sněmovně, jejíž jednacím řádem o projednávání zákonných opatření mlčí, jak o nich bude jednat. Patrně se z nich stanou sněmovní tisky, vhodné by bylo alespoň krátké projednání ve výborech, za kterýmžto účelem zřejmě bude ustavující schůze přerušena atd. Stykový zákon jen stanoví, že i v tomto případě může v Poslanecké sněmovně vystupovat pověřený senátor, který objasní okolnosti projednání zákonného opatření, resp. změny provedené Senátem ve vládním návrhu. O výsledku jednání Sněmovny vyrozumí její předseda předsedu Senátu.

K § 14 a 15

Zvláštní hlavu věnuje stykový zákon řízení o kontrole ústavnosti zákonů a mezinárodních smluv před Ústavním soudem, v nichž vystupuje Parlament jako účastník. Specifická je úprava řízení o návrhu prezidenta republiky na zrušení usnesení komor podle čl. 66 Ústavy, která je však dosti podrobná v samotném zákonu o Ústavním soudu, protože se stykový zákon orientuje spíše na praktické problémy řízení výše zmíněných, zejména řízení o kontrole ústavnosti zákonů.

Stanovuje se, že za Parlament jednájí předsedové komor, vyjma případů, kdy Poslanecká sněmovna substituovala Senát, resp. případu, kdy Senát do zákonodárského procesu vůbec nezasahuje (zákon o státním rozpočtu); tehdy za Parlament jedná předseda Poslanecké sněmovny. Vyjádření účastníka řízení podepisuje předseda komory. Stykový zákon nicméně nevylučuje použití ustanovení obou jednacích řádů, která předsedům komor umožňují pověřovat svými úkoly místopředsedy. Otevřeno proto je, zda v konkrétním případě podepíše na základě předsedova pověření vyjádření místopředseda, resp. zda se ústního jednání před Ústavním soudem zúčastní místopředseda komory. Zastupování jinými osobami

by bez zákonné opory nebylo možné a ani důvodné. Navrhuje se totiž vyjádření koncipovat tak, aby nebyla subjektivní polemikou s navrhovatelem zrušení zákona. Představa obhajoby zákona je problematická, protože se mohly změnit poměry (dnešní většina jej odmítá, předseda hlasoval proti němu), komora se meritorně vyjádřila usnesením o zákonu apod.

Nemají-li být vyjádření zneužitelná, musejí být buď formální, anebo vybavena filtrem korigujícím potenciální jednostrannost (výbor, komise či podvýbor připomínající vyjádření pro Ústavní soud). Stykový zákon zvolil první variantu, podle níž vyjádření popisuje průběh zákonodárského procesu v té které komoře, a to včetně argumentů zastánců a odpůrců zákona. Nejde tedy jen o „kvóra“; odpůrci zákona jsou motivováni vystupovat, protože s jejich argumenty může být následně seznámen Ústavní soud. K formulaci takového vyjádření jsou způsobilí právě funkcionáři komor.

K § 16

V tomto ustanovení jsou vypočtena rozhodnutí, k jejichž přijetí je třeba shody obou komor. Komory by se proto měly informovat, zda přijaly to či ono usnesení, neboť na základě toho mohou zvážit, je-li další jednání ve věci ještě důvodné. Odstavec 1 vypočítává rozhodnutí přijímaná k návrhu vlády, odstavec 2 rozhodnutí iniciovaná z nitra komor. Zrušení rozhodnutí vlády podle čl. 43 odst. 4 a 5 Ústavy jednou z komor vede k tomu, že již nemůže být rušeno komorou druhou. Zvláštní důležitost mají usnesení podle čl. 66 Ústavy, protože budou muset obsahovat důvody, pro něž je žádoucí sistace výkonu úřadu prezidenta republiky. Lze se totiž domnívat, že nestačí shoda ve výroku (není způsobilý), ale též v odůvodnění (proč).

K § 17

Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství významným způsobem zasahuje do postavení národních parlamentů, a to jak v pozitivním (přímé zapojení do vytváření „evropské“ vůle), tak v negativním smyslu (zuzování působnosti).

Reflexe vnitrostátní kontroly principů subsidiarity a proporcionality se v intencích odpovídajících čl. 10b odst. 2 Ústavy přenechává jednacím řádům obou komor, případně je doplňujícím autonomním usnesením. Kromě toho však existují instituty (klauzule flexibility a přechodová), které umožňují rozšířit působnost Evropské unie, resp. změnit pravidla výkonu pravomocí Rady z jednomyslnosti na většinové rozhodování, aniž by došlo k výslovné změně smluv v režimu čl. 10a Ústavy, tj. se souhlasem třípětinové většiny všech poslanců a přítomných senátorů, odhlížíme-li od možnosti referenda. U klauzule flexibility (rozsah pravomocí – čl. 308 Smlouvy o fungování Evropské unie) evropské právo předpokládá pouze informování národních parlamentů, které mohou využít práva připomínek, případně působit na své vlády. Obecná přechodová klauzule a její zvláštní forma v rodinném právu s mezinárodní prvkem (čl. 48 odst. 7 Smlouvy o Evropské unii a čl. 65 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie) umožňují vetovat změnu procedury každému národnímu parlamentu.

Kvůli citlivosti a výjimečnosti těchto opatření, a rovněž kvůli jejich možné tenzi s požadavky čl. 10a Ústavy, se navrhuje využít čl. 10a Ústavy (v kombinaci s čl. 10b Ústavy) jako poněkud atypického zmocnění pro zákonnou úpravu, která umožní snížit procesní standard přenosu pravomocí (model delegovaného zákonodárství) formou určité kompenzace. Navrhuje se, aby vláda, potažmo předseda vlády v Evropské radě, nemohli přivolit k takovému opatření bez souhlasu obou komor, tzn. bez souhlasu prostých většin, což je méně než většin kvalifikovaných, ty však zákonná úprava stanovit nemůže. To samozřejmě

nevylučuje, aby Parlament vetoval taková opatření rovněž v evropských rozhodovacích strukturách, to však není totéž: veto vyžaduje pozitivní usnesení, nejspíše obou komor, povinný souhlas naopak umožňuje blokovat nečinností.

Mimo citované klauzule by se na „argumentační povaze“ vztahu Parlamentu a vlády v tzv. evropské agendě nic měnit nemělo. Zjevně není zájem využít zmocnění ke zřízení společného orgánu komor pro evropské záležitosti, protože komorám jejich paralelní činnost vyhovuje. Oprávnění parlamentních komor žalovat na neplatnost legislativních aktů před Evropským soudním dvorem bude provedeno spíše v jednacích řádech (týká se jednotlivých komor, nikoliv jejich společného působení). Podobně jako v případě navrhovaného § 17 stykového zákona však bude třeba účinnost provázat s t. č. nejistým vstupem Lisabonské smlouvy v platnost.

K § 18

Po vzoru jednacích řádů se parlamentním komorám umožňuje rozvést stykový zákon podrobnějšími pravidly ve formě autonomních usnesení podléhajících vzájemné shodě. Tato procesní usnesení, stejně jako usnesení, jimiž se stanovuje počet členů a pravidla jednání společným pracovním skupinám komor, podléhají specifickému procesnímu režimu. Na rozdíl od jiných usnesení totiž nejsou perfektními přijetím, ale až dosažením shody mezi komorami; do té doby jsou považována za návrhy a projednávají se na bázi „člunku“. Bez této úpravy by bylo nejspíše třeba usnesení postupně revokovat, dokud by shody nebylo dosaženo.

K § 19

Toto ustanovení míří na společnou schůzi komor (viz výše) a eliminuje absurdní výklad, že tam, kde jednacím řád Sněmovny mluví o poslancích apod., myslí tím právě jen poslance, a nikoliv též senátory, kteří by tak byli jen jakýmsi pozorovateli dění, připuštěnými jen k samotnému aktu volby.

K § 20

Jak bylo již výše uvedeno, na složení meziparlamentních delegací se nic nemění, neboť nová právní úprava se užije až po volbách do Poslanecké sněmovny následujících po dni nabytí účinnosti stykového zákona.

K § 21

Novelizace jednacímho řádu Senátu navazuje na stykový zákon tím, že doplňuje odkazy na volbu vedoucích meziparlamentních delegací a jejich zástupců, a to jak v textu zákona, tak i ve volebním řádu (nominace senátorskými kluby, většinová volba apod.), upřesňuje odkaz na zvláštní zákon tím, že jde o zákon stykový, a ruší úpravu společné volební komise.

K § 22

Navrhuje se dělená účinnost. Legisvakance může být nedlouhá, protože se stykový zákon týká primárně jen několika ústavních orgánů (Parlament, prezident republiky, vláda, Ústavní soud). Pevné datum se dá jen s obtížemi stanovit, proto je zvolena legisvakance v rozmezí zhruba jednoho až dvou měsíců, v závislosti na datu vyhlášení. Nebude-li v té době ještě platná Lisabonská smlouva, nabude § 17 účinnosti ke dni jejího vstupu v platnost.

K volebnímu řádu

Pokud jde o tajnou volbu, přebírá se víceméně úprava volebního řádu Poslanecké sněmovny, a to s upřesněním role společné volební komise a mírnou redukcí ustanovení duplikujících Ústavu. Jiné změny (obálky na lístky apod.) se neprovádějí. Veřejná volba se zavádí ve dvou variantách. Hlasování podepsanými hlasovacími lístky se podobá volbě tajné, ovšem s rozdílem zveřejnění výsledků hlasování jednotlivých poslanců a senátorů a archivace lístků. Hlasování podle jmen je odlišeno od hlasování o důvěře/nedůvěře vládě výběrem z více variant: každý hlasuje jen jednou a vysloví se pro některého z kandidátů, případně se hlasování zdrží.

V Praze dne 18. září 2008

Přemysl Sobotka, v. r.
předseda Senátu

Platné znění ustanovení zákona o jednacím řádu Senátu, kterých se týká novelizace, s vyznačením navrhovaných změn

(~~přeškrtnuté~~ = vypouštěný text, **tučně** = doplňovaný či vkládaný text)

§ 47

(1) Funkcionáři Senátu, výborů, komisí, členové stálých delegací Parlamentu České republiky v meziparlamentních organizacích, **jejich vedoucí a zástupci vedoucích** volení za Senát a členové zastoupení pro udržování trvalého styku s mezinárodními organizacemi a jinými mezinárodními institucemi se volí většinovým způsobem; obdobně se postupuje při volbě orgánů Senátu zřízených na základě zákona a jejich funkcionářů.

(2) Výbory se ustavují podle zásady poměrného zastoupení, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Senát rozhodne, které komise se ustavují podle zásady poměrného zastoupení a které se volí většinovým způsobem.

(4) Většinovým způsobem se volí rovněž funkcionáři a orgány, pokud zvláštní zákon stanoví, že jsou voleni Senátem.

§ 48

(1) Návrhy na kandidáty pro volbu předsedy Senátu, místopředsedů Senátu, předsedů výborů a komisí Senátu podávají volební komisi písemně senátorské kluby nebo senátoři. Návrhy na členy stálých delegací Parlamentu České republiky v meziparlamentních organizacích ~~volených~~, **jejich vedoucí a zástupce vedoucích volené** za Senát a na nominaci ověřovatelů Senátu podávají volební komisi písemně senátorské kluby; senátorské kluby podávají též návrhy na počty členů výborů a komisí Senátu a navrhují členy výborů a komisí Senátu.

(2) Členy volební komise navrhují senátorské kluby. Volební komisi ustavuje podle zásady poměrného zastoupení skupina senátorů delegovaná senátorskými kluby na základě parity. Členové volební komise se ujímají funkcí poté, kdy Senát vzal ustavení volební komise na vědomí.

(3) Volební komise postupuje podle volebního řádu, který stanoví podrobnosti konání voleb Senátem a nominací vyžadujících souhlas Senátu a je přílohou č. 2 tohoto zákona.

§ 134

~~(1) Volbu prezidenta republiky upravuje Ústava; ⁴⁰⁾ podrobnosti stanoví zvláštní stykový zákon. ⁴¹⁾~~

~~(2) Senát po dohodě s Poslaneckou sněmovnou stanoví počet senátorů členů společné volební komise. Senátoři členové společné volební komise se ustavují podle volebního řádu pro volby konané Senátem a pro nominace vyžadující souhlas Senátu, který je přílohou č. 2 tohoto zákona.~~

⁴⁰⁾ Čl. 54 odst. 2 , čl. 56 až 58 Ústavy .

⁴¹⁾ **Zákon č. /2009 Sb., o zásadách jednání a styku Poslanecké sněmovny a Senátu mezi sebou a navenek a o změně zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů (stykový zákon).**

Příloha č. 2

Volební řád pro volby konané Senátem a pro nominace vyžadující souhlas Senátu

Čl.1

Volební komise

1. Volby konané Senátem, jakož i nominace vyžadující jeho souhlas připravuje pro Senát volební komise Senátu (dále jen "volební komise").

2. Návrh na ustavení volební komise připravuje z návrhů předložených senátorskými kluby skupina senátorů delegovaná senátorskými kluby na základě parity.

3. Volební komisi ustaví skupina senátorů podle zásady poměrného zastoupení (čl. 4 bod 5).

4. Volební komise zvolí ze svého středu předsedu, místopředsedu a dva ověřovatele; volba funkcionářů volební komise se koná většinovým způsobem.

5. Volební komise je způsobilá se usnášet za přítomnosti nadpoloviční většiny svých členů.

6. K platnosti usnesení volební komise je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných členů.

7. Ustavení volební komise podle čl. 1 bodu 3 předloží předseda volební komise Senátu na vědomí.

8. Volby konané Senátem řídí předseda volební komise, nestanoví-li tento volební řád jinak.

~~9. Článek 1 body 2 až 7 se užijí přiměřeně i na ustavení senátní části společné volební komise.~~

Čl.5

Volba členů stálých delegací Parlamentu České republiky za Senát, **jejich vedoucích a zástupců vedoucích** a členů zastoupení pro udržování trvalého styku s mezinárodními organizacemi a jinými mezinárodními institucemi většinovým způsobem

1. Pro volbu členů stálých delegací Parlamentu České republiky za Senát a členů zastoupení pro udržování trvalého styku s mezinárodními organizacemi a jinými mezinárodními institucemi většinovým způsobem platí čl. 4 body 10 až 23 obdobně.

2. Pro volbu vedoucích stálých delegací Parlamentu České republiky za Senát a jejich zástupců platí čl. 2 body 2 až 13 a 26 až 32 obdobně. Navrhovat kandidáty jsou oprávněny senátorské kluby.